

John T. Irwin in Francis Russell Hart.

Članki v drugi številki se z različnih stališč lotevajo razmerij, ki jih nakazuje naslov *Literature/History/Social Action*. Hans Ulrich Gumbrecht (*For a History of Spanish Literature »Against the Grain«*) zastavlja ob primeru španske literature problem pisanja zgodovine »proti toku« v skladu z zahtevo Walterja Benjamina, čeprav ne pristaja povsem na Benjaminove teze. V razpravi Petra Szondija (*Tableau and Coup de Théâtre: On the Social Psychology of Diderot's Bourgeois Tragedy*) je analizirana Diderotova meščanska tragedija; tekst želi določiti njeno bistvo v premiku od dramatskega dogodka do statične slike, kar ustreza novemu pomenu zaprte meščanske patriarhalne družine v tej dramatik in mestu, ki ga imajo v tej družini meščanske kreposti. Objavljeni so še teksti Ka-

zimierza Bartoszyńskiego, Richarda Ohmanna, Ferenc Fehérja, R. Howarda Blocha, Jamesa H. Bunnana, Karlheinz Stierleja in Haydena Whita.

Letnik zaključuje številka z naslovom *On Narrative and Narratives*. Razprave objavljajo Claude Bremond, Michael Holquist in Walter Reed, Felix Martinez-Bonati, Lucien Dällenbach, Anette Kolodny, Alexander Gelley, Victor Brombert, Peter Brooks, Claud DuVerlie (intervju z Alainom Robbe-Grilletom ob njegovem romanu *La belle captive*) in Stephen G. Nichols. Kakor v nekaterih prejšnjih številkah je tudi tu dodana diskusija ob objavljenih razpravah, le da je tu precej obsežnejša. Poleg nekaterih že omenjenih avtorjev sodelujejo tu še Richard Harvey Brown, Jerome Beaty in Angel Medina.

Igor Zabel

OBISK DR. EVE KUSHNER

V začetku decembra 1981 je na povabilo Društva za primerjalno književnost SRS prišla na dvo-dnevni obisk v Ljubljano predsednica Mednarodne zveze za primerjalno književnost (ICLA) in profesorica McGill University, dr. Eva Kushner. O dejavnosti društva se je pogovarjala s predsednikom dr. Evaldom Korenom, o organizaciji in usmerjenosti študija primerjalne književnosti s predstojnikom oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo na filozofski fakulteti ljubljanske univerze dr. Jankom Kosom, o delu sekcije za literarno teorijo v Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede SAZU, zlasti o kartotečnem gradivu in Literarnem leksikonu, pa s sodelavci sekcije. Zanimala jo je tudi vsebinska zasnova, zaledje sodelavcev in način financiranja revije *Primerjalna književnost*, sama pa je vzporedno pojasnjeva-

la, kako potekajo študij, raziskovalno delo in publiciranje v kanadski komparativistiki. Marsikaj je povedala tudi o pripravah na X. kongres ICLA, ki bo letos avgusta v New Yorku, in spodbujala k udeležbi in sodelovanju.

2. decembra je na filozofski fakulteti predavala o transformaciji antičnega mita v moderni dramati. Predavanje je iz francoščine prevajala v slovenščino mag. Metka Zupančič.

DESETO ZASEDANJE PLENUMA KULTURNIH DELAVCEV OF

O upodobitvah NOB in revolucije v različnih umetnostnih panogah je pri nas slišati dovolj pogosto – predvsem takrat, ko prvič pridejo pred javnost, pa tudi ob drugih priložnostih, npr. na strokovnih srečanjih literarnih zgodovinarjev in v rednih poročilih sode-

KRONIKA

lavcev skupin, ki znanstveno sistematično raziskujejo to območje slovenske literature. Ne glede na to je bila priložnost za pregled celotne ustvarjalnosti na tematiko našega narodnoosvobodilnega boja, ponujena na letošnjem plenumu kulturnih delavcev Osvobodilne fronte, očitno zaželeno in dobro izbrano. Plenuma se je udeležilo lepo število referentov s prispevki, ki niso zbužali samo vtis, da so temeljito pripravljeni, ampak tudi, da so napisani z globljo osebno prizadetostjo. Povedano je bilo marsikaj novega in na novo pretehtanega, zlasti zanimiva pa so bila širše zastavljena aktualna in teoretična razmišljanja.

Predsednik kulturniških zborovanj Osvobodilne fronte Josip Vidmar je plenum uvodoma napotil h kritični presoji vsega, kar je na temo NOB nastalo v slovenski glasbi, filmu, literaturi, likovni, plesnobaletni in gledališki umetnosti, in razložil svoje stališče o dosedanjih dosežkih in primanjkljajih, predvsem o tem, da na ustrezne reprezentativne upodobitve te velike teme še vedno čakamo.

Kritičnosti in raznovrstne polemičnosti nato res ni manjkalo. V prvi vrsti je veljala današnjim nramem in vrednotam, ki so zdrknile daleč od tistih, ki so prevladovala med NOB (B. Štih, M. Kmecl), kazala pa se je tudi v analizah partijske kulturne politike – manj v prikazu njene kontinuirane osnovne smeri (F. Šali), bolj v razčlembi nekaterih njenih dilem (D. Rupel).

O sami tematiki NOB je bilo najprej slišati mnenje, da to »v sodobni slovenski umetnosti ni nikakršna posebna, nenavadna ali izjemna tematika« (B. Štih), ampak je načelno enaka vsaki, ki umetnika spodbudi k ustvarjalnosti. Realna ocena njenega položaja pa se je spremenila z ugotovitvijo, da »je tematika NOB sodobna in pereča, vseprisotna« (tudi B. Štih), torej

vsaj v našem času vendarle v ospredju zanimanja.

V različnih zvezah in formulacijah se je namreč ponavljala ocena, da je tematika NOB za oblikovanje medvojne in povojne slovenske književnosti izrednega pomena. Prav ob njej je marsikateri slovenski ustvarjalec dosegel višjo umetniško raven kakor v svojih siceršnjih delih, naša literatura je ob njej razvila »polifonijo tem, individualnih doživetij, različnih zornih kotov, različnih stilov in zvrsti« (Vojan Rus).

Kakor je umetniško upodabljanje NOB nastajalo in še vedno nastaja iz nenavadno močnega doživljanja, tako tudi občinstvo še vedno sprejema te upodobitve zelo občutljivo. Mnoge burne reakcije so posledica težke sprejemljivosti dejstva, da je bilo čustveno dožemanje, pa tudi razumevanje vojne in revolucije bolj zapleteno in bolj raznovrstno, kakor se zdi marsikom, ki je v NOB sam sodeloval in ima svoja stališča za edino možna in nesporno veljavna. Glede na to je bilo vse prej kakor odveč ponovno opozarjanje na teoretično že davno ugotovljene bistvene razlike med zgodovinskim opisovanjem realnega dogajanja, ki teži k enournemnemu dokumentiranemu prikazu njegove enkratnosti, in njegovo osebno, večpomensko literarno upodobitvijo, ki iz posamičnih dogodkov in doživetij lušči simbolne podobe. Gotovo namreč drži, da se je tematika NOB »skozi skoraj štiri desetletja svojega povojnega obstajanja ohranila v književnosti živa prav zato, ker je bila zmožna sprememb, globinskih menjav v vsebini in izrazu« (B. Pateranu).

Vrsta referatov je bila v celoti, deloma ali v izvlečkih objavljena v Delu (21. in 22. maja 1982) ter v majskih in junijskih številih Književnih listov in Naših razgledov.

Majda Stanovnik